

Aukkoja metsälain vihreillä lehdillä

ALEKSEI JAROSHENKO, VENÄJÄN GREENPEACEN METSÄOHJELMAN JOHTAJA

Uusi metsälaki toisen käsittelyn aattona

Uusi metsälaki menee piakkoin Venäjän duuman toiseen käsittelyyn. Lakia pidetään yhtenä viimevuosien ristiriitaisimmista luonnonvarojen käsittelevistä lakiluonnoksista. Jo vuoden 2005 puoliväliin mennessä Venäjän presidentin toimistoon oli tullut uuden metsälain tiimoilta noin 2000 kansalaisvetoomusta. Venäjän subjektien viranomaisilta, metsäasiantuntijoilta ja kansalaisilta tulleiden valitusten määrä oli niin suuri, että sekä presidentti että hallitus kehittivät lainvalmistelijoita kiireesti viimeistelemään lain ja poistamaan siitä esille tulleet ongelmakohdat ja ristiriitaisuudet.

Valitusryöppy johtui ennen kaikkea suojelumetsien eli niin sanottujen ensimmäisen käyttöryhmän metsien kohtalosta. Metsänsuojelulain hyväksymisestä saakka 1800-luvun lopulta ensimmäisen käyttöryhmän metsissä on aina ollut kaksi rajoitusta: ensinnäkin niitä on ollut muita metsiä vaikeampi muuttaa ei-metsämaiksi ja toiseksi niissä on saanut tehdä vain sellaisia hakkuita, joilla metsäympäristö ja metsän suojelutehtävät ovat olleet mahdollisimman hyvin säilytettävissä. Loogista, eikö totta? Uudesta metsälaista nämä rajoitukset on nyt käytännössä poistettu. Onko syytä ihmetellä, että tämä on herättänyt paljon kritiikkiä metsäammattilaisten ja kansalaisten piirissä.

Muodollisesti uusi metsälaki (ensimmäisen duuman käsittelyn läpäisessä muodossaan) säilyttää ja jossain määrin myös tiukentaa menettelyä metsämaiden muuttamisesta ei-metsämaiksi. Mutta samalla sallitaan metsästysmajojen ja muiden metsästyksen liittyvien rakennelmien rakentaminen metsiin, samoin kuin teiden ja muiden kulkuväylien teko sekä pysäköintialueiden perustaminen ilman ei-metsämaiksi muuttamista. Paperilla metsä jää metsäksi, mutta todellisuudessa se voidaan raivata loma-asuntoalueeksi (miksipä loma-asuntoa ei voisi nimittää metsästysmajaksi) tai pysäköintialueeksi.

Lisäksi suojelumetsissä sallittujen hakkuiden ja hakkuutapojen osalta lakiluonnoksesta ei löydy selviä määräyksiä. Uusi metsälaki antaa myös mahdollisuuden rajoittaa kansalaisten pääsyä vuokrametsiin ja mm. suojelumetsiin, jotka ovat varsin tärkeitä lomailun kannalta. Jos tämä toteutuu, lapsukaisemme pääsevät tutustumaan metsiin vain kuvissa!

Nyt duuman työryhmä, joka on valmistellut uutta metsälakia ja metsälain voimaantulosta säädettävää lakia, on tehnyt taulukon em. lakeihin tehtävistä 1625 korjausehdotuksesta. Edelleenkaan kukaan ei tiedä, mitä niistä luonnonvara- ja luonnonkäytönkomitea suosittelee hyväksyttäväksi toisessa käsittelyssä.

Asiantuntijat ovat eniten huolissaan uuden metsälain 12. luvusta, jossa käsitellään suojelumetsiä. Myös presidentti Putin on kommentoinut sitä nykyisessä muodossaan epätarkoituksenmukaiseksi. Hän on ehdottanut, että lukuun lisättäisiin kaikenlaisien metsien käytön, suojelun ja uudistamisen erityispiirteitä käsitteleviä asetuksia. Duuman jäsen A. Semenchenko on omine korjausehdotuksineen samoilla linjoilla kuin Putin. Semenchenko ehdottaa yhdistämään määräyksiä niiden suojelumetsien osalta, joiden tehtävät, käyttö, suojelu ja uudistus ovat luonteeltaan samantyyppisiä. Jokainen ehdotuksista määrittelee tarkasti metsätaloudelle asetettavat vaatimukset ao. metsissä. Samansuuntaisia korjauksia 12. lukuun ovat ehdottaneet myös duuman jäsenet V. Krupchak, V. Malchihin ja M. Lebedeva. Molemmat versiot kuvaavat tarkasti metsätalouden edustajien, metsäntutkijoiden ja kansalaisten kahden viime vuoden aikana tekemien ehdotusten ytimen. Jos muotoilut hyväksytään, päästään eroon suurimmasta ristiriitaisuuksien ja kriittisten huomautusten vyyhdistä, johon uuden metsälain 12. luku on hukkua.

Samat henkilöt ovat ehdottaneet korjauksia myös pykälän 94 kohta 5, jossa määritellään metsänhoidon vaatimustaso. Pitkien metsänvuokrasopimusten osalta tästä tulee kompastuskivi, sillä uuden metsälain mukaan metsänhoito on kokonaan vuokralaisen vastuulla. Ilman selkeitä metsänhoitokriteerejä ei pitkälle päästä. Tästä, sivumennen sanottuna, riippuu myös metsäkylien asukkaiden työllisyys, sillä metsänhoito takaa perustähtäyksen metsätaloudessa. Mutta myös sosiaalis-ekologisten ja taloudellisten tehtävien tasapaino suojelumetsissä on tärkeä, sillä vain oikeanlaista metsätaloutta harjoittamalla suojelumetsien suojelu- ja tuotantotehtävät ovat säilytettävissä.

Kansalaisten oleskeluoikeuksia metsissä on selvimmin puolustanut duuman jäsen A. Hinshtein. Hänen mielestään pykälään "Metsänvuokrasopimus" olisi lisättävä vain yksi täsmennys: "Kansalaisille on taattava vapaa pääsy vuokralle annetuille metsäpalstoille." Muutama sana, jotka poistaisivat huolen siitä, että metsänvuokraaja voi mielivaltaisesti kieltää kansalaisia kulkemasta hänen vuokrametsissään. Mutta samalla säilyisi mahdollisuus rajoittaa edellä mainittua oikeutta silloin, kun kyseessä on luonnonkatastrofi tai jokin valtiovallan määräämä poikkeustila.

Ne korjaukset, joita duuman jäsenet metsissä oleskelusta ovat esittäneet, käsittävät käytännössä kaikki venäläisasiantuntijoiden kriittiset huomautukset metsiensuojelusta. Jos korjaukset hyväksytään, suojelumetsien ongelma on ratkaistu. Mutta jos ei, odotettavissa on valtaisa sosiaalisten ja ekologisten ongelmien vyyhti.

Uuden metsälain ja metsälain voimaantulosta säädettävää lain muiden lukujen tilanne on varsinainen arvoitus, varsinkin metsänkäytön osalta. Näin siksi, että korjausehdotuksia tehneiden näkökannat ovat hyvin kaukana toisistaan, jopa vastakkaisia. Tämä ei niinkään ole työryhmän ongelma kuin alkuperäisen lakiehdotuksen tekijöiden. Lakitekstin ristiriitaisuuksien ja epäselvyyksien korjaaminen on käytännössä mahdotonta yksittäisten korjausten avulla.

Paikallisten metsähallintoelinten – nykyisten leshozien ja lesnichestovojen – kohtalo on ehdottomasti ratkaistava. Ensimmäisessä käsittelyssä tämä asia sivuutettiin täysin.

Toinen tärkeä kysymys liittyy vuokrapalstojen jakomenettelyn muuttamiseen sekä metsävuokrauksen mahdolliseen merkittävään uusjakoon, mikä voi jättää useat metsäyritykset ilman metsävaroja. Uudessa metsälaissa ei toistaiseksi ole käsitelty lähes lainkaan metsähallinnon valtuuksien siirtämistä Venäjän federaation subjekteille.

Asiantuntijat olettavat, että suurin osa metsälain ensimmäisiin yhteentoista lukuun tehdyistä korjausehdotuksista jää ilman vastausta. Ja suojelumetsät jäävät ilman suojansa.

Lähde: Venäjän parlamentin lehti "Parlamentskaja gazeta"
<http://www.pnp.ru/archive/19370110.html>